

Nr 101.

Av herr **Ström m. fl.**, *angående åtgärder för ökning av export-
industriens avsättningsmöjligheter och konkurrenskraft*
m. m.

Statsmakterna ha, sedan mycket lång tid tillbaka, sökt vidtaga åtgärder för att hjälpa de sämst ställda befolkningsgrupperna. Meningarna ha varit delade angående behovet av vissa åtgärder i detta syfte, och om vilka medel som borde användas, vilka grupper som varit mest i behov av stöd m. fl. detaljer i dessa hjälpaktioner. Däremot har det varit en relativt enhetlig uppfattning om huvudprincipen, att samhället har skyldighet att hjälpa de sämst ställda befolkningsgrupperna genom lämpliga åtgärder från statens och kommunernas sida. Bland de åtgärder, som i detta syfte genomförts i riksdagen, må nämnas industri- och jordbrukstullar, inmalningstvång, utförselbevis, skatteregleringar, subventioner m. fl. Industritullarna avse, om man undantager de rena finanstullarna, att bevara hemmamarknaden åt de tullskyddade industrierna. Detta kan icke åstadkommas genom tullar, utan att dessa varor fördyras. Samma resultat medföra de skyddsåtgärder, som vidtagits för att skydda jordbruket. Större delen av de bördor, som dessa skyddsåtgärder utgör för de befolkningsgrupper som icke kommit i åtnjutande av dylikt understöd, få bäras av exportindustrierna och de däri anställda. Medan de andra grupperna av anställda ha möjlighet att genom lönekamp skaffa sig kompensation för de nya pålagorna, så äro möjligheterna för exportindustrins arbetare och med dem likställda att på denna väg uppnå liknande resultat mycket små. Förhållandena på världsmarknaden, och den hårda konkurrensen mellan länderna om exportmarknaderna, inverka mera omedelbart på exportindustrierna och leda till att deras arbetare erhålla låga löner, inskränkt arbetstid och dessutom pressas av en omfattande arbetslöshet. Dessa svårigheter i förening med en ensidigt inriktad hjälpverksamhet av det slag som ovan anförts gör att exportindustriarbetarna ha att kämpa med oerhörda svårigheter som de icke kunna övervinna utan hjälp och stöd från det allmänna.

Det torde icke vara behöfligt att närmare motivera nödvändigheten av att giva exportindustrin och dess arbetare bättre möjligheter att hävda sig. Från alla håll har det vittnats om nödvändigheten av ökad export, men de åtgärder och lättnader som otvivelaktigt behövas för att uppnå detta resultat, ha skjutits åt sidan. Några förslag i denna riktning ha icke heller framlagts till årets riksdag, medan såväl regering som enskilda motionärer framställa förslag som innebära ytterligare belastningar.

Bland de åtgärder som kunna tänkas bereda lättnader för dessa befolkningsgrupper äro bl. a. lättnader i beskattningsavseende, hjälp till lösandet av deras bostadsfråga, så att hyresutgiften icke slukar större delen av inkomsten, beredande av fyllnadsarbete eller understöd vid korttidsarbete m. m. Dessutom borde en utredning företagas om vilka åtgärder som kan tillgripas för att tillvarata exportindustrins intressen vid underhandlingar om handelsavtal, vad som kan göras för att genom statens medverkan skaffa nya exportmarknader m. fl. därmed sammanhängande frågor.

Om statsmakterna fortsätta att bedriva den ensidigt inriktade hjälppolitik som hittills förts, och som det föreligger förslag till årets riksdag att ytterligare utveckla, och därigenom utelämna stora befolkningsgrupper som, om man undantager de arbetslösa, torde ha det sämst ställt, utan hjälp, torde detta leda till att det missnöje som redan förefinnes i stor utsträckning bland dessa arbetaregrupper hastigt växer. Symtomatiskt för dessa stämningar är ett uttalande som antogs på ett större möte för fackligt organiserade arbetare inom exportindustrin och med dessa i löneavseende jämförliga grupper, som avhölls i Göteborg söndagen den 10 januari i år. I det uttalande som antogs heter det:

''Exportindustrins arbetare och med dem jämställda grupper ha obestriddligen trots dessa näringars avgörande betydelse för samhällsekonomin och för befolkningens levnadsstandard i sin helhet lägre löner än andra. Den klyfta i lönenivån, som, om också icke så stor, faktiskt existerar, synes icke kunna utjämnas enbart med lönepolitiska medel. Härför talar icke minst det förhållandet att medan så gott som samtliga avtal gällande för exportindustrierna uppsagts med krav på lönereduceringar, ha avtalen gällande hemmamarknadens industrier, bland annat en så typisk verksamhetsgren som byggnadsfacket, prolangerats. Då de lönepolitiska medlen icke förslå är det en billig begäran att andra medel uppsökas som till exportindustrins arbetare återför åtminstone en del av det välstånd deras arbete skänker landet.

Vi kräva i detta syfte åtgärder från statsmakternas sida. Dit hör att en sådan skattepolitik bedrivs att de lägre inkomsttagarnes skattebördas lindras. Det kan ske genom höjning av det skattefria avdraget och medelst åtgärder som äro avpassade efter vederbörande inkomsttagares bärkraft.

I den aktuella ekonomiska situationen bör statens penningpolitik handhavas på sådant sätt att en höjning av prisnivån beträffande levnadskostnaderna förhindras utan att den produktiva verksamheten inom exportnäringarna hämmas. En fortsatt deflation kommer att medföra stora skador i form av arbetslöshet, korttidsarbete och lönereduceringar för dessa industriers arbetare. Vidare måste tillses att under rådande depression allmänna arbeten ordnas i större omfattning och icke såsom nu mångenstädes sker kommunerna inskränka sin verksamhet.

Synnerligen betydelsefullt är det allmännas hållning till bostadsfrågan. Hyresutgiften är i synnerhet i de större städerna den största posten i de lägre inkomsttagarnas budget. Det är dessa omöjligt att under nuvarande förhållan-

den kunna betala den hyra, som en anständig lägenhet betingar. Här bör det allmänna ingripa på ett sådant sätt att goda bostäder kunna ställas till förfogande mot hyrespriser som göra dem tillgängliga även för arbetare, som utföra sitt samhällsgagnande arbete i Sveriges viktigaste näringsgrenar, såsom järnindustrin, de på skogen byggda industrierna m. fl., men som på grund av förhållandenas makt icke kunna tillgodogöra sig löner som medge en bättre levnadsstandard.”

Med stöd av det ovan anförda få vi därför hemställa om,

att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om utredning angående, dels vilka åtgärder som kunna vidtagas för att öka exportindustrins avsättningsmöjligheter och konkurrenskraft och därigenom säkra en utveckling av landets export, dels vilka åtgärder som böra vidtagas för att bereda hjälp och lätnader åt exportindustrins arbetare samt andra med dem i arbets- och löneförhållanden jämställda grupper, samt att för riksdagen framlägga de förslag i ärendet, vartill utredningen kan föranleda.

Stockholm den 20 januari 1932.

Albin Ström.

C. W. O. Höglund.
Göteborg.

Ove Ekberg.

Ernst Berg.

J. B. Wiklund.

Evald Ericsson.

Ernst Hage.